

О. А. Ковтун

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: 0000-0002-9516-8628

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Необхідність удосконалення існуючої системи регіонального публічного управління в Україні, спроможної забезпечувати євроінтеграційний поступ і результативну взаємодію публічної влади та інститутів громадянського суспільства, актуалізується вимогами сучасних безпекових викликів, окресленими воєнним станом.

Метою статті є окреслення і систематизація проблем удосконалення системи регіонального публічного управління в Україні в умовах війни.

Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення, систематизація.

Проблеми розвитку і удосконалення системи публічного управління в Україні розглядались у наукових публікаціях чисельних науковців (Борщевський В., Василиця О., Матвєєв Є., Галич Я., Лукач В., Коваль З., Криворучко І., Остапенко О., Пономаренко О., Морозюк Ю., Нинюк М., Чечотка В. та інш.).

Проаналізовано проблеми, подоління яких сприятиме підвищенню загальної ефективності системи публічного управління. Запропоновано їх систематизувати за сферами виникнення:

- соціальна сфера,
- організаційно-адміністративне забезпечення діяльності органів публічної влади,
- нормативно-правове забезпечення діяльності органів публічної влади,
- інституційне забезпечення,
- науково-методичне забезпечення,
- фінансове забезпечення,
- інформаційно-комунікаційне забезпечення.

Окреслення і систематизація проблем удосконалення системи публічного управління сприяє подальшому розвитку державного врядування в Україні, зміні пріоритетів у роботі державних органів влади.

Отримані результати дослідження можуть бути покладені в основу розроблення відповідного механізму публічного управління.

Ключові слова: публічне управління, регіон, воєнний стан, проблеми, вдосконалення, система.

Постановка проблеми. Необхідність удосконалення існуючої системи регіонального публічного управління в Україні, спроможної забезпечувати євроінтеграційний поступ і результативну взаємодію публічної влади та інститутів громадянського суспільства, актуалізується вимогами сучасних безпекових викликів, окресленими воєнним станом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку і удосконалення системи публічного управління в Україні розглядались у наукових публікаціях чисельних науковців (Борщевський В., Василиця О. і Матвєєв Є. [1], Галич Я. і Лукач В. [2], Коваль З. [3], Криворучко І.

[4], Остапенко О. [5], Пешков В. [6], Пономаренко О., Морозюк Ю. і Нинюк М. [7], Чечотка В. [8], Хребтова А. [9], Шумська Г. [10] та інш.).

Зокрема, Галич Я. і Лукач В., які аналізували стан реформування системи публічного управління в Україні в контексті безпекових викликів, відзначили потребу оновлення системи публічного управління, що має стати ключовим стержнем подальшого повоєнного відновлення і євроінтеграції країни [2].

Коваль З., досліджуючи інноваційні технології в системі публічного управління зазначив, що саме в умовах воєнного стану необхідно впроваджувати інноваційні технології, здатні

підвищувати національну стійкість, управлінську мобільність, вдосконалювати національну правову систему [3].

Чечотка В., аналізуючи чинники розвитку системи публічного управління в Україні, відзначив, що сучасні виклики (глобалізація, зміни в українському суспільстві тощо) визначають вимоги поглиблення та інтенсифікації трансформації публічного управління на принципах демократичності, транспарентності, підзвітності й підконтрольності громадянському суспільству [8].

Таким чином, з метою реалізації ефективних трансформацій публічної влади в Україні необхідно окреслити і систематизувати сучасні (в умовах воєнного стану) проблеми системи публічного управління.

Метою статті є окреслення і систематизація проблем удосконалення системи регіонального публічного управління в Україні в умовах війни.

Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення, систематизація.

Виклад основного матеріалу. На систему регіонального публічного управління в Україні нині впливає низка багаточисельних деструктивних факторів, що знижує її ефективність і результативність. Тож окреслимо проблеми, з якими стикається публічна влада в Україні і подолання яких сприятиме подальшій розбудові демократичного врядування в державі.

На думку Коваль З. В. війна об'єктивно прискорила усі соціально-економічні процеси в країні і оголила такі суспільні проблеми [3]:

- потреба оптимізації роботи органів місцевого самоврядування,
- впровадження комплексної інноваційної системи підтримки ветеранів війни,
- напрацювання загально-прийнятої технології взаємин з волонтерським рухом,
- продовження адміністративної реформи децентралізації,
- надавання у громаді всього спектру послуг (адміністративних освітніх, медичних, соціальних, культурних, спортивних),
- посилення ролі агенцій регіонального розвитку,
- встановлення загально-національного якісно іншого пріоритетного позиціонування культурної спадщини і національної пам'яті,
- подолання наслідків культурного та інформаційного впливу рф на Україну.

Науковці Галич Я. і Лукач В., відзначаючи сповільнення реформ публічного управління

в країні, зазначили такі проблеми публічного сектору [2]:

- нормативно-правове забезпечення (формування нової моделі демократичного управління);
- соціально-економічний розвиток (задоволення інтересів суспільства і громадян, забезпечення високого рівня і якості життя);
- стратегічне прогнозування діяльності органів публічного управління;
- кадрове забезпечення (інформаційна система управління людськими ресурсами, реформа оплати праці, підвищення кваліфікації, заохочення кадрів нової генерації тощо);
- організаційна структура органів публічного управління (спрощення, розгортання електронної системи управління, підвищення рівня прозорості і ефективності);
- цифровізація (публічних послуг);
- інституційне забезпечення (удосконалення засобів управління тощо).

Пономаренко О., Морозюк Ю. і Нинюк М. відзначили для публічного управління в Україні таку характерну низку недоліків [7]:

- недосконалість механізму політичного та адміністративного контролю;
- поширену корупцію;
- низький рівень прозорості та відкритості;
- наявність конфліктів і внутрішніх суперечностей;
- несистематичне законодавче врегулювання;
- нечітке визначення меж політичної та адміністративної сфер;
- проблеми з кадрами, недостатні компетенції держслужбовців.

Остапенко О., аналізуючи проблеми удосконалення публічного управління системою охорони здоров'я в Україні, відзначив такі нагальні [5]:

- впровадження механізму публічно-приватного партнерства;
- впровадження інноваційних систем забезпечення якості роботи;
- поліпшення комунікаційних взаємовідносин;
- поліпшення системи громадського контролю.

Борщевський В. В., Василиця О. Б. і Матвеев Є. Е. виокремили такі нові виклики перед системою публічного управління в Україні [1]:

- налагодження ефективної взаємодії між органами держави, місцевого

самоврядування й інститутами громадянського суспільства;

- відтворення соціо-культурних цінностей;
- інституційні прогалини в нормативно-правовому забезпеченні адміністративно-територіальної реформи;

- формування нової системи стратегічного управління розвитком держави, регіонів і громад.

Чечотка В. Д. відзначив такі проблеми в публічному управлінні в Україні [8]:

- побудова цілісної й незалежної системи публічного управління,

- створення ефективного фінансового менеджменту,

- розробка системи відповідальності за порушення,

- забезпечення високого професійного кадрового рівня,

- підвищення якості послуг,

- організація віддаленої роботи публічних службовців,

- спрощення процедур прийому на роботу нових фахівців,

- залучення на посади військово-цивільних адміністрацій фахівців-військових.

Криворучко І. В. відзначає, що для результативності реформи державної служби і державних послуг необхідно здійснити [4]:

- спрощення організаційної структури державних служб;

- цифровізацію державних послуг (з супровідними інфраструктурними заходами);

- підвищення кваліфікації держ. службовців;

- розбудову організаційної архітектури кліматичного управління.

Шумська Г. М. визначає такі напрямки підвищення результативності інноваційної діяльності органів публічної влади в умовах воєнного стану [10]:

- 1) гармонізація нормативно-правового забезпечення;

- 2) удосконалення інституційного забезпечення;

- 3) здійснення інноваційної кадрової політики;

- 4) покращення мотивації публічних службовців;

- 5) удосконалення науково-методичного забезпечення;

- 6) удосконалення фінансового забезпечення;

- 7) подальший розвиток інформаційно-комунікаційного забезпечення.

Узагальнимо розглянуті проблеми системи регіонального публічного управління в Україні в умовах воєнного стану і систематизуємо їх за сферами виникнення (табл. 1).

Таблиця 1

Проблеми удосконалення системи регіонального публічного управління в Україні в умовах воєнного стану

Сфера	Сутність
Соціальна сфера	– екстренні соціальні послуги при загрозі життю чи здоров'ю громадян, – поліпшення сфери охорони здоров'я, – проекти для внутрішньо переміщених осіб, – відтворення соціо-культурних цінностей
Організаційно-адміністративне забезпечення діяльності органів публічної влади	– формування нової моделі демократичного управління, – спрощення організаційної структури державних служб, – оптимізація роботи органів публічної влади, – здійснення інноваційної кадрової політики, – організація віддаленої роботи публічних службовців, – підвищення якості послуг
Нормативно-правове забезпечення діяльності	– гармонізація нормативно-правового забезпечення, – розробка системи відповідальності за порушення, – впровадження комплексної інноваційної системи підтримки ветеранів війни
Інституційне забезпечення	– удосконалення інституційного забезпечення, – інституційні прогалини в нормативно-правовому забезпеченні адміністративно-територіальної реформи, – посилення ролі агенцій регіонального розвитку
Науково-методичне забезпечення	– удосконалення науково-методичного забезпечення, – формування нової системи стратегічного управління
Фінансове забезпечення	– створення ефективного фінансового менеджменту, – удосконалення фінансового забезпечення
Інформаційно-комунікаційне забезпечення	– цифровізація державних послуг, – налагодження ефективної взаємодії між органами публічної влади і громадянами, – розвиток інформаційно-комунікаційного забезпечення

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Отже, за результатами дослідження проблем, подолання яких сприятиме підвищенню загальної ефективності системи регіонального публічного управління, запропоновано їх систематизувати за сферами виникнення:

- соціальна сфера,
- організаційно-адміністративне забезпечення діяльності органів публічної влади,
- нормативно-правове забезпечення діяльності органів публічної влади,
- інституційне забезпечення,
- науково-методичне забезпечення,
- фінансове забезпечення,
- інформаційно-комунікаційне забезпечення.

Окреслення і систематизація проблем удосконалення системи регіонального публічного управління сприяє подальшому розвитку державного врядування в Україні, зміні пріоритетів у роботі державних органів влади.

Отримані результати дослідження можуть бути покладені в основу розроблення відповідного механізму регіонального публічного управління.

Список використаної літератури:

1. Борщевський В. В., Василиця О. Б., Матвеев Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Публічне управління і адміністрування*. 2022. № 2 (76). С. 30-35. URL : http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2022/5.pdf
2. Галич Я., Лукач В. (2024). Сучасний стан реформування системи публічного управління в Україні в контексті безпекових викликів. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управлінн*. Вип. № 4 (76). С. 29-37. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4\(76\)-4](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4(76)-4). URL : <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/4560>
3. Коваль З. В. Інноваційні технології в системі публічного управління в умовах воєнного стану. *ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ*. С. 218-221. DOI: 10.35432/tisb292023289649
4. Криворучко І. В. (2023). Публічне управління в умовах війни: виклики та перспективи. *Теорія і практика державного управління*. Вип. 2 (77). С. 38-53. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-03>. URL : <https://periodicals.karazin.ua/tpdu/article/view/23227>
5. Остапенко О. А. Проблеми та шляхи удосконалення публічного управління системою охорони здоров'я в Україні. *Наукові перспективи*. № 7(49). 2024. С. 472-483. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/13545/13611>
6. Пешков В. В. Напрямки вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації в умовах воєнного стану. *Наукові записки. Серія: Право*. Вип. 17. 2024. С. 162-166. URL : <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/523/544>
7. Пономаренко О. С., Морозюк Ю. В., Нинюк М. А. Вплив воєнних дій на ефективність державного управління в Україні. *АКАДЕМІЧНІ ВІСНІ*. Вип. 32. 2024.
8. Чечотка В. Д. Чинники розвитку системи публічного управління в Україні. *ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ*. № 10. 2023. URL : <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-10-02-17/2023-10-02-17>
9. Хребтова А. А. Модернізація публічного управління в Україні. С. 294-323. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-400-9-13>. URL : <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/431/11498/24059-1?inline=1>
10. Шумська Г. М. Теоретико-методичні аспекти забезпечення дієвого публічного управління для здійснення ефективної державної й регіональної економічної політики в умовах цифрового розвитку України. Трансформація суспільних відносин в умовах цивілізаційних змін : колективна монографія. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 307–329. <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29187>

Kovtun O. A. Challenges of enhancing the system of regional public administration under martial law

The need to enhance the existing system of regional public administration in Ukraine, capable of ensuring European integration progress and effective interaction between public authorities and civil society institutions, has been reinforced by the requirements of contemporary security challenges defined by martial law.

The purpose of this article is to outline and systematize the key challenges to enhancing the system of regional public administration in Ukraine during the war.

Research methods: logical analysis, generalization, and systematization.

The challenges of developing and enhancing the public administration system in Ukraine have been addressed in the scholarly works of numerous researchers (Borshchevskyi V., Vasylytsia O., Matvieiev Ye., Halych Ya., Lukach V., Koval Z., Kryvoruchko I., Ostapenko O., Ponomarenko O., Moroziuk Yu., Nyniuk M., Chechotka V., and others).

The article analyzes the main challenges, overcoming which will contribute to strengthening the overall efficiency of the public administration system. It is proposed to classify them according to the following areas:

- social sphere,*
- organizational and administrative support of public authorities,*
- regulatory and legal framework of public authorities,*
- institutional support,*
- scientific and methodological support,*
- financial support,*
- information and communication support.*

Identifying and systematizing the challenges to enhancing the public administration system contributes to the further development of governance in Ukraine and the redefinition of priorities in the work of state authorities.

The obtained study results can serve as the foundation for developing an effective mechanism of public administration.

Key words: *public administration, region, martial law, challenges, enhancement, system.*